

Dersin Amacı

Klasik dönem seçme fıkıh metinleri hakkında incelemeler yapmak ve bilgi sahibi olmak

Dersin İçeriği

KLASİK DÖNEM FÜRÛ-İ FIKIH METİNLERİ dersimizde fıkıh literatüründe kullanıldığı anlamada metin kitapları değil, mezheplerin fûru-i fıkıh kitapları ile ilgili örnek/seçme metinler kastedilmektedir. - Bu dersimizde Kamu Hukuku ile ilgili klasik fıkıh kitaplarından seçme/örnek metinler okunacaktır. - Önceliğimiz İSLAM ANAYSA VE İDARE HUKUKUNUN GENEL ESASLARI ile ilgili el-AHKAMÛ'S-SULTANİYYE ve es-SİYÂSETÛ'Ş-ŞER'İYYE türü müstakil kitaplar olacaktır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

B. DERSİN KAYNAKLARI 1. Maverdî, el-Ahkâmu's-sultâniyye ve'l-vilâyetü'd-diniyye Birinci Bab: Akdû'l-imâmê, Altıncı Bab: Velâyetü'l-kadâ, Yedinci Bab: Velâyetü'l-Mezâlîm, Dokuzuncu Bab: Elvelâyât ala imâmeti's-salavât Dokuzuncu Bab: Ahkâmü'l-cerâim; Onbirinci Bab: Ahkâmü'l-hisbe 2. İbn Kayyim el-Cevziyye, et-Ṭuruḡu'l-hükmiyye fi's-siyâseti's-şer'iyye (el-Firâsetü'l-merziyye fi [ahkâmî]'s-siyâseti's-şer'iyye). 3. İbn Kayyim el-Cevziyye, İ'lâmu'l-muvakkîin an Rabbi'l-âlemin 4. Mezheplerin önemli fûru-i fıkıh kitaplarından seçme metinler; 1) Maverdî, el-Ahkâmu's-sultâniyye 2) Ebu Ya'la el-Ferrâ, el-Ahkâmu's-sultâniyye 3) İslam Hukukunda Devlet ve Anayasa Hukuku ile ilgili diğer klasik kaynaklar (es-Siyasetü's-şer'iyye Kitapları) 4) İbn Kayyim, ert-Turukü'l-hükmiyye fi's-siyâseti's-şer'iyye *** 5) Şeybânî, el-Asl/el-Mebsût 6) Kudûrî, et-Tecrîd 7) Semerkandî, Tuhfetü'l-fukhâ 8) Mevsilî, el-İhtiyar 9) Merğînânî, el-Hidaye 10) Kâsânî, Bedâiyu's-sanâi' 11) İbnül Hümam, Fethul Kadir 12) İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr *** 13) Şâfiî, el-Ümm 14) Şirâzî, el-Mühezzebe 15) Cüveynî, Nihâyetü'l-matlab 16) Mâverdî, el-Hâvi'l-kebîr 17) Nevevî, el-Mecmu 18) Şirbînî, Muğni'l-muhtâc *** 19) Sahnûn, el-Müdevvene 20) İbn Rüşd el-Cedd, Mukaddimât 21) İbn Rüşd el-Hafîd, Bidâyetü'l-müctehid 22) Karâfi, ez-Zahîra *** 23) İbn Kudâme, el-Muğnî 24) İbn Hazm, el-Muhallâ

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Sözlü Anlatım, Konu Sunumu, Arapça Metin Okuma, Tahlil-Tartışma

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

1) Derslere öğrenciler önceden hazırlanacak ve derste Arapça metinlerin okunması öğrenciler tarafından yapılacaktır. 2) Kamu hukuku ile ilgili fûru-ı fıkıh metinleri öncelikli olarak yukarıda sayılan kitapların ilgili bölümlerinden okunacaktır. 3) İmkân dâhilinde klasik dönem diğer fûru-i fıkıh kitaplarından da örnek Arapça metin okunacaktır. 4) Derste okuma imkânı bulamadığımız klasik eserlerle ilgili tanımaya yönelik kısa ödevlendirmeler yapılacaktır.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı eleman yoktur

Dersin Verilişi

Öğün / Yüz Yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. İbrahim Yılmaz

Program Çıktısı

1. 1. Klasik dönem fûru-ı fıkıh metinlerinin içerikleri hakkında bilgi sahibi olur.
2. 2. Genel kabul görmüş fıkıh mezheplerinin temel kaynakları ve içerikleri hakkında bilgi sahibi olur
3. 3. Klasik dönem fûru-ı fıkıh metinlerinin günümüz açısından önemini kavrar

Hazırlık	Öğretim	
Sıra Bilgileri	Laboratuvar Metodları	Teorik Uygulama
1		DERSİN İÇERİĞİ, KAYNAKLARI VE İŞLENİŞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ
2		GİRİŞ: İSLAM ANAYASA VE DEVLET HUKUKU / MAVERDİ VE DEVLET ANLAYIŞI A. İSLAM HUKUNDA DEVLET VE ANAYASA 1) DİA, “Anayasa”, III, 153-164; DİA, “Devlet”, IX, 234-240; DİA, “Siyaset-i Şeriyye”, XXXVII, 297-304. 2) Muhammed Faruk en-Nebhan, İslâm Anayasa ve İdare Hukukunun Genel Esasları, terc. Servet Armağan, Sönmez Yay., İstanbul 1980. 3) Talip Türcan, İslam Hukukunda Devletin Egemenlik Unsuru ve Egemenlikten Kaynaklanan Yetkileri (Dok-Tezi, 1996) 4) İbrahim Yılmaz, İslam Hukukunda Kamu Otoritesinin Mubahı Sınırlandırması, FECR Yay., Ankara 2020. B. MAVERDİ VE DEVLET ANLAYIŞI 1) DİA, “Maverdi” mad. (XXVII, 180-186) 2) 1996-TALİP TÜRCAN, el-Maverdî ve Ebû Ya'lâ'da Siyasî İktidarın Meşruiyeti Sorunu 3) 1998-SELAHADDİN KIYICI, el-Mâverdî ve Ebû Ya'lâ'nın “el-Ahkâmü's-Sultâniyye” Adlı Eserlerinin Muhteva Yönünden Mukayesesi, 4) 2005-ÖMER MENEKŞE, Ehl-i Sünnet Düşüncesinde Devlet Anlayışı-Mâverdî Örneği 5) 2014-MEHMET ERKAL, Dirâse Mukârene li-Kitâbî'l-Ahkâmî's-Sultâniyye li-Ebî Ya'lâ el-Ferrâ el-Mâverdî 6) 2016-ABDULLAH ÇOLAK, Mâverdî ve el-Ahkâmü's-Sultaniyyesi, 7) 2021-KEMAL GÖZ, Mâverdî'de Siyaset Felsefesi: Ahkamü's-Sultaniyye Örneği
3		Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme
4		Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme
5		Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme
6		Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme
7		Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme Maverdi, el-Ahkâmü's-sultâniyye, el-Babü'l-evvel fî Akdi'l-İmâme
8		Ara Sınav (Vize)
9		İbn Kayyim, ert-Turukü'l-hükmiyye fî's-siyâseti's-şer'iyye İbn Kayyim, l'İlâmü'l-muvakkîn an rabbi'l-âlemîn - DİA, İbn Kayyim, XX, 109-123
10		HAHEFİ METİNLER Şeybânî, el-Asl / el-Mebsût Kudûrî, et-Tecrîd Semerkandî, Tuhfetü'l-fukhâ Mevsilî, el-İhtiyar Merğînânî, el-Hidaye Kâsânî, Bedâiyu's-sanâî' İbnül Hümam, Fethul Kadir İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr
11		HAHEFİ METİNLER Şeybânî, el-Asl / el-Mebsût Kudûrî, et-Tecrîd Semerkandî, Tuhfetü'l-fukhâ Mevsilî, el-İhtiyar Merğînânî, el-Hidaye Kâsânî, Bedâiyu's-sanâî' İbnül Hümam, Fethul Kadir İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr
12		ŞAFİİ METİNLER Şâfiî, el-Ümm Şirâzî, el-Mühezzebe Cüveynî, Nihâyetü'l-matlab Mâverdî, el-Hâvi'l-kebîr Nevevî, el-Mecmu Şirbînî, Muğni'l-muhtâc
13		ŞAFİİ METİNLER Şâfiî, el-Ümm Şirâzî, el-Mühezzebe Cüveynî, Nihâyetü'l-matlab Mâverdî, el-Hâvi'l-kebîr Nevevî, el-Mecmu Şirbînî, Muğni'l-muhtâc MALİKİ METİNLER Sahnûn, el-Müdevvene İbn Rüşd el-Cedd, Mukaddimât İbn Rüşd el-Hafîd, Bidâyetü'l-müctehid Karâfi, ez-Zahîra
14		MALİKİ METİNLER Sahnûn, el-Müdevvene İbn Rüşd el-Cedd, Mukaddimât İbn Rüşd el-Hafîd, Bidâyetü'l-müctehid Karâfi, ez-Zahîra
15		HANBELİ VE DİĞER METİNLER İbn Kudâme, el-Muğni İbn Hazm, el-Muhallâ

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	2,00
Ödev	2	2,00
Final	1	3,00
Derse Katılım	14	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	2,00
Ara Sınav Hazırlık	1	8,00
Final Sınavı Hazırlık	1	10,00
Araştırma Sunumu	5	5,00
Alan Çalışması	5	5,00
Problem Çözme	3	3,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Final	60,00
Vize	40,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1	1	2			1			1				1			1	
Ö.Ç. 2	2						2					2				1
Ö.Ç. 3	1		1		1					1				1		2

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanındaki lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir.
- P.Ç. 2 :** Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür.
- P.Ç. 3 :** Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanla ilgili uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
- P.Ç. 5 :** Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
- P.Ç. 6 :** Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.
- P.Ç. 7 :** Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemez karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili sorunların çözümlemesinde liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve takım çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.
- P.Ç. 10 :** Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer.
- P.Ç. 11 :** Alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır.
- P.Ç. 12 :** Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.
- P.Ç. 13 :** Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır.
- P.Ç. 15 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 16 :** Alanıyla ilgili bilgileri uzmanlık düzeyinde kavrar ve ikinci kişilere normlara uygun olarak aktarır
- Ö.Ç. 1 :** 1. Klasik dönem furu-ı fıkıh metnlerinin içerikleri hakkında bilgi sahibi olur.
- Ö.Ç. 2 :** 2. Genel kabul görmüş fıkıh mezheplerinin temel kaynakları ve içerikleri hakkında bilgi sahibi olur
- Ö.Ç. 3 :** 3. Klasik dönem furu-ı fıkıh metnlerinin günümüz açısından önemini kavrar